

P Á L Y Á Z A T

a Szegedi Tudományegyetem
Természettudományi és Informatikai Kar
dékáni megbízásának ellátására
azonosító: 4-175/2023.

Horváth Dezső

2024

Prof. Dr. Rovó László

a Szegedi Tudományegyetem Rektora

Tisztelt Rektor Úr!

Ezennel megpályázom a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Karára dékán beosztás ellátására kiírt, az SZTE Egyetemi Faliújságján megjelent, 4-175/2023 azonosítójú pályázatot. Rendelkezem a kiírásnak megfelelő egyetemi jogviszonnyal, hazai és nemzetközi elismertséggel, vezetői, irányítási jártassággal, a kar számára is értékes kapcsolatrendszerrel és fejlesztési elképzelésekkel.

Megfelelek a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvényben, a Szegedi Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzata Szervezeti és Működési Rendjében, valamint Foglalkoztatási követelményrendszerében rögzített feltételeknek.

2024. január 12.

Tisztelettel:

Horváth Dezső
egyetemi tanár

„Világunkban azok lesznek sikeresek, akiknek a legjobb B tervük van.”

James A. Yorke

VEZETŐI ELKÉPZELÉSEK AZ OKTATÁSRÓL, A KUTATÁSRÓL ÉS AZ EGYÉB FELADATELLÁTÁSRÓL

A Természettudományi és Informatikai Kar az oktatási és a kutatási tevékenysége alapján a Szegedi Tudományegyetem egyik meghatározó kara. A magas színvonalú munkát mi sem bizonyítja jobban, mint a különböző rangsorokban elfoglalt előkelő helye (lásd. az 1. táblázatot). Négy éves viszonylatban a nyers számok sajnos rossz irányba mutató változást mutatnak. Az ada-

1. táblázat. Az SZTE TTIK helyezései a HVG DIPLOMA 2024 (zárójelben a 2020) kiadvány rangsoraiban.

Kari rangsor	Oktatói kiválóság	Hallgatói kiválóság
16. (13.)	5. (3.)	43. (38.)

Képzési területi rangsor	Hallgatói kiválóság
Műszaki	17. (9.)
Informatikai	7. (6.)
Természettudományi	3. (3.)

tok elemzéséből megállapítható, hogy az oktatói kiválóságnál a generációváltás miatt csökkent az MTA doktora címmel rendelkezők aránya, és bár javult az egy tudományos fokozattal rendelkező oktatóra jutó hallgatók száma, más karokon ez jobban javult a hallgató számok csökkenésével. A hallgatói kiválóságnál az elsőhelyes jelentkezők számát kivéve mindenütt javulás érzékelhető, azonban összességében még mindig alacsony a felvettek pontátlaga és a nyelvvizsgával felvettek aránya. A műszaki képzési területen minden szempont szerint csökkent az egyetemet kezdő hallgatók kiválósága, a többi területen nem történt lényegi változás. Ezek az eredmények a felvett hallgatók középiskolában megvalósított eredményein alapulnak, akiknek döntő többsége a dél-alföldi régióból származik. Az oktatási programjaink első évének kialakításában és megvalósításában ezt különösen fontos figyelembe venni. A végzős hallgatók teljesítményéből nehezebb rangsorokat

készíteni, de úgy gondolom, hogy az oktatóink kiválósága és a korszerű képzéseink együttesen jelentős hozzáadott érték jelentenek, így a végzetekkel kiváló szakembergárdát bocsáthatunk ki a munkaerőpiacra.

Az oktatás

A Szegedi Tudományegyetem a teljes képzési szakstruktúrával rendelkező, integrált felsőoktatási intézmény, amely igyekszik az országból, a Dél-alföldi régióból és a határon túlról érkező beiskolázási igényeket kielégíteni. Ebben a feladatban a karunk három képzési területen veszi ki a részét a tanárképzés mellett: természettudomány, informatika és műszaki. A képzési szinteket figyelembe véve az alap-, mester-, osztatlan tanári szak, valamint a doktori képzés jelenik meg az oktatási tevékenységünkben.

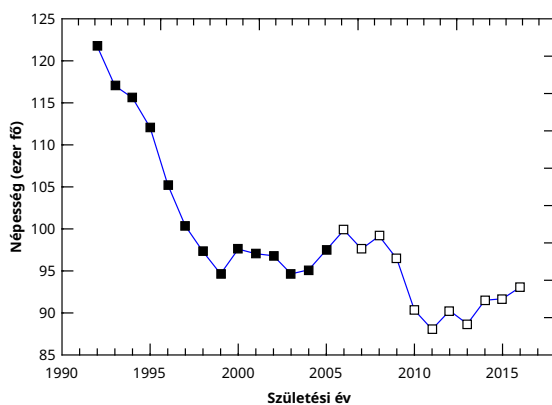
Az elmúlt tíz évben az összegytemi hallgatói létszámhoz viszonyítva a TTIK-ra vonatkozó aktív hallgatói arány 22,2 %-ról 17,41 %-ra csökkent (lásd a 2. táblázatot). A korábbi évekkel

2. táblázat. Hallgatói létszám alakulása az összegytemi adatokhoz viszonyítva az elmúlt tíz évben.

év	összes			önköltséges (BSc, MSc, OT, PhD)			állami ösztöndíjas (BSc, MSc, OT, PhD)		
	SZTE (fő)	TTIK (fő)	TTIK (%)	SZTE (fő)	TTIK (fő)	TTIK (%)	SZTE (fő)	TTIK (fő)	TTIK (%)
2014	23 114	5 128	22,2	7 934	1 031	13,0	15 180	4 097	27,0
2015	22 501	4 938	21,9	7 657	991	12,9	14 844	3 947	26,6
2016	21 583	4 797	22,2	7 132	958	13,4	14 451	3 839	26,6
2017	20 706	4 600	22,7	6 886	700	10,1	13 820	3 900	28,22
2018	20 585	4 486	21,8	7 069	684	9,6	13 526	3 986	29,4
2019	20 813	4 416	21,2	7 279	807	11,1	13 534	3 609	26,6
2020	21 805	4 043	18,5	7 453	405	5,4	14 352	3 638	25,3
2021	21 977	3 968	18,1	7 241	443	6,1	14 736	3 525	23,9
2022	21 763	3 739	17,2	7 397	557	7,5	14 366	3 182	22,1
2023	23 811	4 153	17,4	7 727	637	8,2	16 084	3 516	21,9

ellentétben 2018 óta nincs nagy demográfia nyomás (lásd. a magyarországi élveszületések számát az 1. ábrán), amely tükröződik is az időszak összegytemi hallgatói létszámában. A változás oka a természettudományos képzések iránti csökkenő érdeklődés a középiskolások körében. A felvételi eljárás során rákényszerülünk arra, hogy gyakorlatilag a kapacitásunk teljes keretét kitöltsük, ennek következtében nem mondható magasnak a túljelentkezési ráta, így kevés számú önköltséges hallgató jelenik meg a rendszerben. Ugyanakkor a felvettek pontszáma széles eloszlást mutat a minimumponttól egészen a maximális teljesítményig. A középiskolai érettségi szabályzat nem

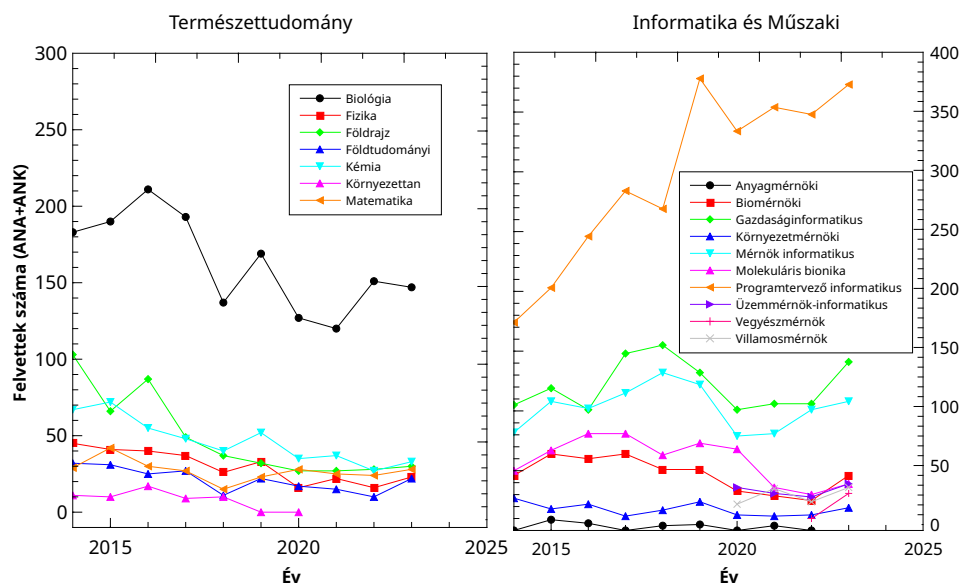
kedvez nekünk, hiszen a gimnáziumokban eggyel több érettségi vizsgával kell számolnia annak akit két természettudományos tárgy érdekel, a szakgimnáziumokban pedig jelentősen csökkent a természettudományos oktatásra fordított idő, rontva a természettudomány iránt érdeklődők egyetemre jutásának esélyét. Az elmúlt négy évben növekedett az önköltséges hallgatók száma, ami

1. ábra. Magyarországi élveszületések száma 1992–2016 között (KSH).

örvendeztető, csak ehhez jelentős mértékben járulnak hozzá az állami finanszírozásból kisorolt hallgatók.

A karunk természetétől fogva nem a „monokultúras” oktatást végző karok közé tartozik, az egymástól szignifikánsan eltérő szakok felügyelete és képzése a megfelelő intézetekben történik. Így képzésenként külön-külön kell figyelniük a hallgatói létszámok alakulását, amely nem egyformán érinti az egyes intézeteket. A természettudományos képzések iránt tehát csökkent az érdeklődés a középiskolások körében 2018 után is (2. ábra). A műszaki képzési területen inkább stagnálást, míg informatikában jelentős növekedést tapasztaltunk. A fenntarthatóvá igazából sosem vált anyagmérnök alapszak helyére sikeresen indítottuk a vegyészmérnök alapszakot. A régiókban is egyre nagyobb szükség lesz a mérnökökre, így várhatóan a középiskolások között továbbra is népszerűbbek lesznek a mérnöki képzések a természettudományiakhoz viszonyítva. Nagyobb hangsúlyt kell tehát fektetnünk a bio-, a környezet-, a vegyész-, és a villamosmérnök alapszakjainkra. Ezen szakokat a Mérnöki Karral közösen gondozzuk, így még fontosabb a mérnökképzés egységes szemléletben történő megvalósítása. A környezetmérnök képzésünk új profilját is definiálnunk kell, hogy megfelelő szaktávolságot alakítsunk ki. Ennek következtében a Biológia, a Kémiai, valamint a Földrajzi és Földtudomány Intézetnek fel kell készülnie, hogy az ápolott természettudományos szak mellé felnő egy-egy mérnöki képzés. A hallgatói létszámok alakulásának az

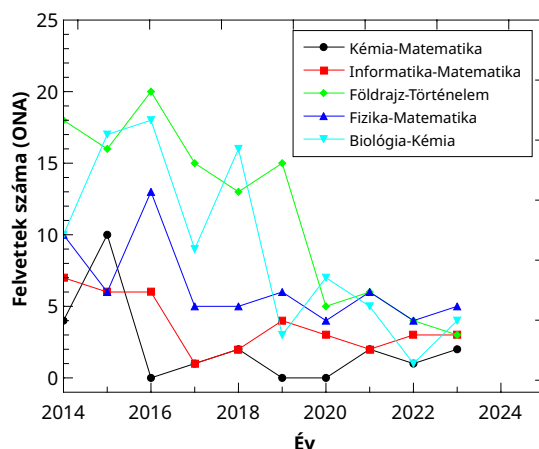

2. ábra. Nappali tagozatos alapszakokra felvételt nyert hallgatók létszámának alakulása képzési területek szerint képzésenként az elmúlt tíz évben.

oktatói utánpótlás megvalósításában is tükröződnie kell a jövőben. Ezen mérnöki szakok képzését ugyanakkor nem célszerű elválasztani a hozzá közeli természettudományos szakokétól, mert az megnehezítené a természettudományos képzés fenntarthatóságát. Ahogy a Bolyai Intézetben a matematikusok oktatása mellett létezik a „szervíz matematika” a többi szak részére, ugyanúgy ki kell alakítani a „szervíz fizikát”, „szervíz kémiát”, ... a többi intézet oktatási rendszerében, ahol ez még nem működik egységesen. Ezen tantárgyak tematikájának kialakításában a szakmai szempontok mellett azt is figyelembe kell venni, hogy a műszaki képzésre felvett hallgatók háttér ismerete kisebb a természettudományos képzésekre felvettekétől (lásd az 1. táblázatot). A tervezett fizikusmérnök alapszak hatását a Fizikai Intézetben folyó oktatásra még nem látjuk egyértelműen, de szem előtt kell tartani ezt is.

Levelező képzéseink közül csak négy számottevő: biológia, matematika, mérnök és programtervező informatikus. A többinél meg kell fontolni, hogy milyen feltételekkel lehetne növelni a létszámokat amennyiben a szakma fontosnak tartja a fenntartását. A levelező képzések kis népszerűsége annak is köszönhető, hogy munka mellett nehezen abszolválható a nappali tagozattal azonosan elvárt szakmai teljesítmény. Véleményem szerint elavult az önköltséges képzésekhez rendelt tandíj szerkezete, amely félévenkénti tandíjat ír elő, kikényszerítve a hallgatóktól a nappali tagozatosakkal azonos előrehaladást. Elősegítené egy, a felvett kreditszámon alapú tandíj a hallgatóinkat, mert így saját időbeosztásukhoz tudnák igazítani az előrehaladásuk ütemezését. Ez

a tandíjszerkezet ugyan még nincs kialakítva az egyetemünkön, a most beindult, mikrotanúsítvánnyal végződő képzések miatt a közeljövőben bevezetésük várható.

3. ábra. Osztatlan tanári szakra felvett hallgatók létszámának alakulása a leggyakoribb szakpárosításoknál az elmúlt tíz évben.

Stratégiaiilag fontos lenne a tanári szakok létszámának a növelése, azonban 2020-ra még a népszerűbb biológia-kémia és földrajz-történelem szakpárok iránti érdeklődés is a többiekénél már sajnos megszokott minimálisra csökkent (lásd a 3. ábrát). Új helyzetet teremtett a Juhász Gyula Pedagógusképző Karral közösen gondozott természettudomány-környezettan szakos tanárszak megjelenése. Ezzel gyakorlatilag megvalósult a lineáris szakmai képzési szerkezet a biológia, fizika és kémia tanárszakokra vonatkozóan. Az alacsony hallgatói létszámok miatt egymáshoz illeszkedve kell kialakítani a szakmai képzést a természettudományos tanártól kezdve a szaktanárig bezárólag.

A karunk kiemelt figyelmet fordít a szakjaink népszerűsítésére. Ezeket a programokat a jövőben is folytatni szükséges. Aktív kapcsolatot tartunk a bázis iskoláinkkal, amelyeket évente bevonjuk a különböző beiskolázási programjainkba. Jelen vagyunk az iskolákban az egyetemi és kari „road show”-kon. Ezekkel párhuzamosan működtetjük a nagyköveti rendszerünket, amelyben tantárgyanként díjazzuk és ismerjük el azokat a tanárokat, akik sokat tettek azért, hogy diákjaik a karunkat válasszák továbbtanulásra. Mint karunk nagykövetei, ezek a tanárok aztán aktívan be tudnak kapcsolódni a kar népszerűsítésébe. Több intézetünk szervez tehetséggondozó programokat általános és középiskolás diákoknak: a Kreatív Természettudományos Program Középiskolásoknak (KTPK) keretében valósul meg a Szegedi Innovatív Informatika Verseny, a Játszunk Fizikát! verseny és a Polygon Pályázat Matematikából program. Ezek mellett sikeresen bonyolítjuk le

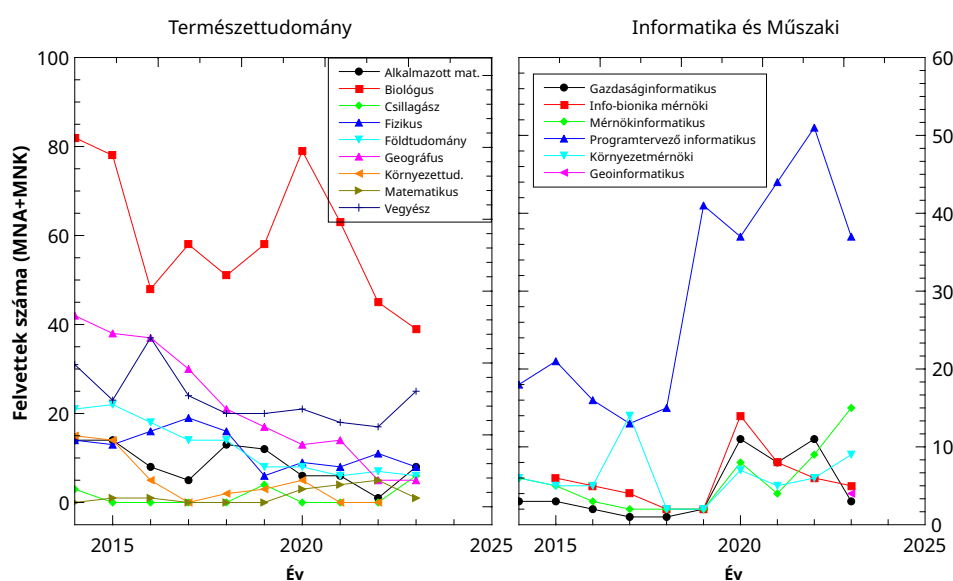
a Jakucs László Középiskolai Versenyt és a TTIK Kutatóiskola programot. A Kutatók Éjszakája eseménysorozatban is igen aktívak az intézeteink, 2023-ban például 47 programmal várták az érdeklődőket. Ezek az országos programok nemcsak a karunkat népszerűsítik, hanem legalább ennyire fontosak, mint aktív tehetséggondozás az ország, a régió és a határon túli iskolásai számára. Fenntartásukhoz mindenképpen meg kell találnunk a szükséges forrásokat a jövőben is.

Korábban is gondunk volt az alapszakosok lemorzsolódása, azonban a finanszírozási szerződésben ennek sikeres kezelése kiemelt szerepet kapott az anyagi vonzata miatt. A csökkentése nem egyszerű, ugyanis a hiányos előtanulmányoknak is jelentős szerepe van benne. A finanszírozási szerződésben a bevétel összességében nagy mértékben függ a hallgatói létszámtól. A karunk képzési területeinél a felvételinél a kapacitás megközelítése azt jelentené, hogy nagyon hiányos tudással rendelkező diákok is bekerülnének, akik aztán jelentősen megnövelnék a lemorzsolódási arányokat. Az informatikus hallgatók körében már megvalósított kérdőívet kiterjesztjük a többi alapszakos képzésre, hogy megismerjük a hallgatók véleményét a szakmai előrehaladással kapcsolatban. A 2024-es nyári felvételi időszakig részletesen áttanulmányozzuk a 2023-ban felvettek teljesítését, hogy az adatok elemzése alapján ki tudjuk alakítani az optimális minimum felvételi pontszámot. A lemorzsolódás csökkentése nem azt jelenti, hogy a képzéseinkben csökkenteni kell a szakmai színvonalat, hanem több oktatói munkát kell befektetnünk a hallgatók kívánt mértékű előrehaladása érdekében. Sok diák kedveli a vizsgajegyet, mint értékelést, mert annak megszerzésére több lehetőség adódik. A gyakorlati jegy ugyanakkor karunkon a legtöbb esetben folyamatos felkészülést igényel, ahol nincs annyi javítási lehetőség, viszont szakmailag alaposabb tudást eredményezhet. Hosszútávon tehát a vizsgaidőszakban történő számonkérés csökkentése indokolt, a gyakorlati jegyek mellett az évközi jegyek arányának a növelésével. Ezzel párhuzamosan tudatosítani kell a egyetemi hallgatókban, hogy a nevükkel ellentétben nem arról van szó, hogy a szorgalmi időszakban csak hallgatnak. Kiemelt szerepe van ebben az órára járás megkövetelésének, amely mellé fokozott konzultációt eredményező tutori rendszert kell kiépíteni. Természetesen nem a kutató munka elől kell elvonni az oktatókat, a tutori rendszerbe a mesterszakos és doktoranduszok részvételével is számolni kell. A karon kialakítjuk az adatok intenzívebb elemzését, amellyel segítjük az oktatókat a több segítséget igénylő hallgatók elérésében.

Országos szinten megindult a képzések keretrendszerének átalakítása, amely hosszabb távon nagyobb szabadságot adna az intézményeknek. A várható rugalmasabb szabályozás miatt nem

keletkezik sürgető teendő az új követelményrendszer bevezetésével. Az intézeteknek továbbra is úgy kellene szervezniük az oktatásukat, hogy lehetőleg a jobb oktatókkal találkozzanak a frissen felvett hallgatók, csökkentve így az egyetem és a középiskola közötti szintkülönbség miatt fennálló tanulási problémákat. Különösen fontos ez a „szervíz”-tárgyak körében.

A hallgatói létszámok tekintetében a mesterszakoknál fordított a helyzet, a természettudományos képzéseknél van a többség (lásd a 4. ábrát). Ugyanakkor biztató, hogy 2020-tól az informatika és a műszaki képzésterületen nőttek a jelentkezések. Különös figyelmet kell fordítani a geográfus szakon tapasztalt csökkenésre, ugyanakkor a csillagász és matematikus szak létszámai továbbra sem biztatóak a szakember utánpótlás szempontjából.

4. ábra. Mesterszakra felvett hallgatók létszámának alakulása képzési területek szerint képzésenként.

Az előző években úgy gondoltuk, hogy a karunkon a nemzetköziesítésre a mesterszakok és a doktori képzések terén van a legnagyobb lehetőség, mivel ennek volt kisebb a várható oktatói plusz terhelése. Az igények azonban nem követték a várakozásainkat (lásd a 3. táblázatot), a létszámok a programtervező informatikust kivételével nem igazán mozdultak ki a nehezen fenntartható sáv-

3. táblázat. Mesterszakosok létszáma az angol nyelvű képzéseinken. (Zárójelben az önköltséges hallgatók létszáma.)

Biológus	Geográfus	Környezetm. mérn.	Programterv. inf.	Vegyész		2019 Összes	
19 (2)	11	1	3 (2)	4		38 (4)	
Biológus	Geográfus	Geoinformatika	Programterv. inf.	Alk. mat.	Vegyész	Fizikus	2023 Összes
11 (2)	3 (2)	2	21 (3)	2(2)	5	4	48 (9)

ból. A Stipendium Hungaricum programot használjuk továbbra is arra, hogy az angol nyelvű képzés „gyerekbetegségeit” legyűrjük és optimalizált képzési portfólióval tudjunk megjeleníteni a nemzetközi porondon. Új irányvonalat kell hát kijelölni. Lássuk be, hogy a természettudományok nemzetközi szinten sem igazán népszerűek, ezért a műszaki tudományokra kell helyoznünk a hangsúlyt az informatika mellett. Ezzel együtt az alapszakos képzéseket kell bevonnunk az SH rendszerbe, itt több jelentkező várható. Ennek érdekében a biomérnök alapszakot már indítottuk is 2023-ban három önköltséges hallgatóval, a közeljövőben a vegyész- és a környezetmérnök alapszakok angol nyelvű programját alakítjuk ki. Ezen programok a hallgatói létszámok növekedésével járhatnak a Biológiai, a Kémia, valamint a Földrajzi és Földtudományi Intézet számára. Az Informatika Intézetnél nem kívánjuk tovább növelni a hallgatói létszámot, ott a nemzetközi képzés a felvett magyar hallgatók pontszámának a növekedését eredményezheti. Ezzel együtt a magyar nyelvű képzéseinken is egészséges elvárás lehetne egy-egy közös angol nyelven tartott kurzus megjelenése a szakokon.

Az SZTE doktori szabályzata értelmében karunkhoz kapcsolódik a Természet- és Műszaki Tudományi Doktori Tanács, amely hét doktori iskola működését koordinálja. Az utóbbi években már nem tudjuk betölteni az államilag támogatott kereteinket. A mesterszakon végzők számának ismeretében továbbra is csökkenés várható az államilag finanszírozott helyekre történő jelentkezések terén. Hozzájárul ehhez az is, hogy a mesterszakos diplomával rendelkező végzettjeink sokkal jobb anyagi körülményekkel tudnak elhelyezkedni, mint amelyben a doktoranduszaink vannak. Az egyetemi kiegészítő ösztöndíj és a pályázatokból finanszírozott mellékjövedelem nélkül a rendszer rövid időn belül összeomlana. Meg kell fontolni, hogy hogyan lehet további forrást biztosítani a doktoranduszoknak a tutori rendszerbe történő bevonásukkal, ahogy az más egyetemeken is megvalósult. Összességében a doktori iskoláinkban magas színvonalú képzés folyik, a keretelosztásnál is beszámított határfok 88%, amely a fokozatszerzők számát viszonyítja a megfelelő felvettek számához. A többiek sem vesznek el, ugyanis nagy számban van sikeres védés öt évvel a doktori tanulmányok megkezdése után is.

Önköltséges doktoranduszaink is jelentős számban vannak, ugyanis több doktoranduszi alkalmazás pályázati forrásban valósul meg, illetve ilyen finanszírozásban jelennek meg a Szegedi Biológiai Kutatóközponthoz vagy az ELI-hez tartozó doktoranduszok is, továbbá a Stipendium Hungaricum program keretében is népszerűek a doktori iskoláink angol nyelvű programjai (lásd

a 4. táblázatot). A doktoranduszok létszámának alakulásával a másfél álláson lévő doktori ügy-

4. táblázat. Doktoranduszok létszáma a TMTDT doktori iskoláiban a finanszírozás alapján.

év	Magyar nyelvű képzés			Angol nyelvű képzés				Összesen
	állami öszt.	egyéb öszt.	önköltséges	Stip. Hung.	állami öszt.	egyéb öszt.	önköltséges	
2019	238	9	20	80	0	4	19	370
2023	223	8	8	76	3	0	18	336

intéző elégségesnek bizonyult az elektronikus ügyintézés szerteágzóbbá válása, valamint a régi doktori fokozatszerzési eljárások fokozatos megszűnése révén.

Az egyetemünk karai közül a GYTK, a GTK, a JGYPK, az MGK, az MK és a SZAOK képzéseiben kapnak oktatási feladatot a kar intézetei. A GYTK és a SZAOK kivételével a többi karral kialakítottunk egy jól átlátható egyszerű átoltatási egyezményt, így nem szükséges évente új tárgyalásokat kezdeményezni. A GYTK-val hasonló megegyezést szeretnénk kialakítani a meglévő éves szerződés helyére. További kritikus pontja a társkarok közötti kapcsolatnak az alapozó természettudományos tantárgyak párhuzamos oktatásának a ténye. Továbbra is fontosnak tartom, hogy a karunk által képviselt képzési területek intézményen belüli felügyelete a mi feladatunk. Az MGK-val és az MK-val már elindultunk ebbe az irányba a műszaki képzések összefogó átszervezése terén. A jövőben igyekeznünk kell kompromisszumos megoldásokon keresztül a további párhuzamosságok megszüntetésére. Ez részben létkérdésünk is, a természettudományos szakemberképzés és alap kutatás fenntarthatóságához szükséges az intézményen belüli összes természettudományos alapozó oktatás karunkon történő szervezése.

Az oktatási ügyekben kiválóan alkalmas a közös stratégiaalkotásra a hagyományos tudományegyetemi társkarokkal létrehozott TTK-s Dékáni Kollégium, amelynek továbbra is aktív résztvevői kívánunk lenni.

A kutatás

A Természettudományi és Informatikai Kar magas színvonalú kutatási tevékenységében hagyományosan megjelennek alap- és alkalmazott kutatási témák, illetve ez utóbbiakhoz szorosan illeszkedő kutatás-fejlesztési, innovációs ipari projektek. A kutató munka során elért eredmények döntően befolyásolják az oktatók teljesítményértékelését, illetve szakmai előremenetelét. A kiválóság megőrzése érdekében továbbra is fenntartjuk a követelményeinket az egyetemi docensi

és egyetemi tanári kinevezésekkor. Az intézetekben a kutatási aktivitást kiválóan jellemzi a kutatási projektek keretén belül alkalmazott kutatóknak az oktatókkal azonos nagyságrendű száma (lásd az 5.táblázatot). Több kutatónk, döntően a fiatalok, dolgoznak a HUN-REN Magyar Kutatási

5. táblázat. Oktatói és kutatói létszám alakulása az októberi statisztikában 2019-ben és 2023-ban.

SZTE-TTIK oktató, kutató	Egyetemi tanár	Főiskolai tanár	Egyetemi docens	Főiskolai docens	Adjunktus	Tanár- segéd	Mester- oktató	Más oktató	Mester tanár	Összes oktató	Kutató
Teljes munkaidős	47	1	84	1	96	14			1	244	137
Részmunkaidős (átszámított)	1		5		2		1			9	57
Megbízással	(0,50)		(1,58)		(1,25)		(0,50)			(5,83)	
								31		31	
Összesen 2019	48	1	89	1	98	14	1	31	1	284	221
Teljes munkaidős	35	2	88	2	121	11	1			260	103
Részmunkaidős (átszámított)	1		5		8	5				19	67
Megbízással	(0,1)		(1,075)		(3,5)	(2,5)				(7,175)	
								74		74	
Összesen 2023	36	2	93	2	129	16	1	74		353	170

Hálózat kutatócsoportjaiban, a Lendület-ösztöndíjas kutatóink csoportjaiban, illetve a különböző ipari projektekben. A kutatók számának csökkenése a valóságban kisebb mértékű volt, jelentős számú kutató került át statisztikailag az IKIKK-be.

A tudományos kutatás folyamatos művelése alapfeladata egy tudományegyetemi karnak, ezáltal teljesebbé válik a hallgatók egyetemi szintű képzése: bekapcsolódhatnak az egyes kutatócsoportokban folyó munkálatokba, önálló problémafelvető és -megoldó helyzetekbe kerülhetnek, de az önálló gondolkodás mellett a csapatmunkában is jártasságra tehetnek szert. A kutatási feladatok természetüktől fogva alulról szerveződnek, azaz a tudományos kérdések a kutatócsoportokban fogalmazódnak meg és ezek köré fejlődnek ki a kutatási projektek, vagy egy vállalati megkeresésből alakul ki egy közös K+F+I tevékenység. A kutatási feladataik elvégzéséhez a kutatócsoportoknak sikeres pályázati vagy szolgáltatási tevékenységet kell folytatniuk. A keresztfinanszírozást nem lehet egyik-napról a másikra megszüntetni, így a kutatási bevételek egy részére a kutatócsoportokon túl az intézeteknek is szüksége lehet. Az elmúlt két évben ugyan csak kis mértékben volt szükség a kutatási bevételek oktatói bérekre történő fordítására, az infláció mértéke miatt alakulhat úgy, hogy erre újra szükség lesz. Már csak azért is, mert az energiahordozók árának növekedése miatt a létesítményüzemeltetéshez az oktatói bevételekből kell kiegészítenünk a kutatási pályázatokra vonatkozó keretet. Ezt kari szinten vagyunk kénytelenek kezelni, amennyiben intézetben belül nem sikerül.

A Kar vezetőjének olyan környezetet kell kialakítani, amely támogatja a kutatócsoportok pályázati aktivitását, különösen érvényes ez a nagy intézményi, konzorciális pályázatokra. Egy tu-

dományegyetemi kar olyan erős, illetve sikeres, amilyen erősek, illetve sikeresek az intézetei. Természettudományi jelzővel ellátott pályázati témakiírás nem realiztikus, tehát a nagy egyetemi pályázatok megvalósításához a karunknak nem szabad egy közbülső lépcső beiktatásával a kari jelenlétet bonyolítani, sokkal fontosabb az illetékes intézeten keresztül helyzetbe hozni a karunkat természetesen a kari vezetéssel egyetértésben. Azaz egy informatikai pályázatnál az Informatikai Intézet, egy anyagtudományinál a Kémiai Intézet, egy élettudományinál a Biológia Intézet, és így tovább, vezetésével várható a TTIK-s jelenlét, természetesen nem kizárva a többi intézet jelenlétét sem. Az egyes pályázatok sikeres megvalósításához azonban a kari infrastruktúra használatára is szükség van, ezért kell a kari szintű szabályozás is. A karunkon és így az intézeteken belül is meg kell találni a harmóniát az autonóm kutatói szabadság és a kiemelkedő témák között. Minden intézetnek azonosítania kell rövid- és hosszútávra egy-két stratégiailag fontos kutatási területet, amelyet a nemzetközi trendek, illetve a szegedi helyi szakembergárda alapján fontosnak tart, de nem ellehetetlenítve az egyéb sikeres kutatási vagy innovációs tevékenységet. A karnak ugyanakkor el kell érnie, hogy ezek az egyetem intézmény fejlesztési tervének szerves részévé váljanak. Természetesen lehetőséget kell teremteni az állandó megújulásra, ezért a kiemelt témák teljesítését folyamatosan ellenőrizni kell, és a körülmények változásával kiemelt jellegük is megszüntethető a tudomány-, illetve a stratégiai területeken bekövetkező változások következtében.

Az IKIKK létrejöttével számos kutatási projekt kezelése látszólag már nem a kari szinten történik. Ha az IKIKK-nél is kiépülne a dékáni hivatalokhoz hasonló humánpolitikai és gazdasági ügyintézés, akkor teljesen elkerülhetnének ezen feladatok az intézetektől.

A Karon olyan keretrendszert kell kialakítani az intézetek működéséhez, amely hozzájárul a sikeres, nemzetközileg is elismert tudományos műhelyek fenntartásához. Ehhez fenn kell tartani a személyes ismeretségen is alapuló egészséges nemzetközi kapcsolatrendszereket. Intézeti szinten meg kell céloznunk egy arányt, amelyen belül csak külföldi – doktoranduszi, vagy posztdoktori – tapasztalattal rendelkező oktatókat alkalmazunk hosszútávon. Nemzetközi gyakorlathoz viszonyítva hiányzik karunkon a fiatalok itt tartását vagy visszahívását elősegítő kezdő források biztosításának rendszere és az alkotói szabadságok ütemezett megvalósítása (ugyan szabályzat létezik róla). Mindkettőnek helye lenne a kari működésünkben.

Az intézeteken keresztül továbbra is fenn kell tartani a kapcsolatot a régió nagy vállalataival, a Szegedi Biológiai Kutatóközponttal, az ELI-vel, illetve a Csongrád-Csanád Vármegyei Mérnök

Kamarán illetve a Kereskedelmi és Iparkamarán keresztül a kis- és középvállalkozásokkal annak érdekében, hogy közös kutatás-fejlesztési projektekből tudjunk részt venni. Ehhez nélkülözhetetlen az intézményi működési feltételek javítása.

Egyéb feladatellátás

A Kar szervezete

A tudományterületek változása természetesen kiköveteli magának a szervezeti átalakítást. Ennek elősegítésére növeltük kari szinten a fenntartható minimális tanszéki méretet öt oktatóra. A Földrajzi és Földtudományi Intézet határozta el magát egy jelentős mértékű tanszéki átstrukturálás mellett a közeljövőben, igazodva a tudományterületek alakulásához. A Fizikai Intézetben pedig a generációváltás teszi szükségessé a tanszéki struktúra átgondolását. Az elmúlt években az Informatikai Intézet fogalmazta meg kiválási szándékát. Az egyetem vezetése nem érdekelt a karok számának növelésében, ráadásul az új finanszírozási rend több figyelmet követel mindenkitől az indikátorok teljesítése érdekében. A műszaki és agrár képzések összehangolása az MGK-t, MK-t és a TTIK-t magába foglaló platform keretében történik, a TTIK dékánjának a vezetésével. Ezen peremfeltételek mellett fókuszálunk az előttünk álló időszakra.

A Dékáni Hivatal

A Dékáni Hivatalnak az a szerepe, hogy működésével támogassa az intézményi kommunikációt, a beszerzést, a gazdálkodást, a létesítménygazdálkodást, és koordinálja a hallgatói ügyek köré csoportosuló feladatokat annak érdekében, hogy az oktatók és a kutatók az elsődleges tevékenységükre, az oktatásra és a kutatásra tudjanak összpontosítani. Jelenleg négy dékánhelyettes segíti a dékán munkáját, ugyanennyivel tervezem hosszútávon folytatni a munkát.

Egy kar létjogosultságát az adja, hogy több szak képzésének adminisztrációját képes kisebb ráfordításokkal hatékonyan összevontan elvégezni. A Dékáni Hivatalunk vezetésére sikerült felkérni egy jogász végzettségű, igazgatásügyben szerteágazó ismeretekkel rendelkező szakembert. A kari ellenjegyzés körüli helyzet is megnyugtatóvá vált. A hivatal gyakorlatilag állandó létszámmal működik négy éve, ugyan jelenleg a Tanulmányi Osztályon átmenetileg belső helyettesítéssel oldjuk meg az ideiglenes távollévő munkatársak feladatait. A kari HR felelős álláshelye is jelenleg üres, a pozíció betöltését az egyetemi új Humánpolitikai Igazgatóság felállásával tudjuk kezdeményezni.

Úgy gondolom, hogy a jelenlegi létszám elégséges lehet, bár két ponton új feladatok várhatók. Az oktatás elektronikus nyilvántartási rendszerében rejlő adatok naprakész ismerete egyre fontosabbá válik. Az oktatási indikátorok teljesítéséhez, az oktatók kisegítésére lényeges ezek ismerete. Szükséges lesz olyan munkatárs alkalmazására, aki ezeket az adatokat rövid határidővel szolgáltatni tudja. Reményeink szerint az Oktatási Igazgatóság feladata lesz ez, amennyiben nem így lesz, akkor a karon belül oldjuk meg. Az Oktatási Hivatal helyett 2024-től az egyetemek végzik a felvételi eljárással kapcsolatos tájékoztatási és adatkezelési ügyeket. Itt is elképzelhető, hogy új munkatársra lesz szükség.

A karunkon a hivatalos ügyek hagyományosan a kar ügyrendjében szabályozott keretek között folynak. Az egyetem jogállásának 2021-ben bekövetkezett változása miatt a egyetemi szabályzatok módosultak. A hozzá igazodó kari ügyrendeket is változtattuk. Az egyetemen folyó elsődleges feladatok ellátásának segítségére hivatott szabályzatok és a hozzátartozó ügyrendek megkövetelnek egyfajta munkamegosztást. Ezt azzal tudnám képletesen jellemezni, hogy a „recept az összegyetemi szinten fogalmazódik meg, de az ételt a karon kell megfőzni, mivel az alapanyagok itt állnak a rendelkezésre”. A Dékáni Hivatal vezetőjével kialakítottuk és működtetjük az információáramlás területenkénti egycsatornás rendszerét. A humánpolitikai és a gazdasági vonalon ez már működik, a rendszeres megbeszélések sikeresek. A következő időszakban tervezzük kialakítani a harmadik ágat: az oktatás adminisztrációját támogató oktatástechnikai vonalat. Továbbra is felügyeljük az intézetekben és a tanszékeken foglalkoztatott nemoktató-nemkutató alkalmazottak feladatait, és kezdeményezzük ezen alkalmazottak intézeti hatáskörbe történő fokozatos átszervezését és az elaprózódott feladatok kevesebb kézbe történő átcsoportosítását.

A Dékáni Hivatal rendszergazdája felügyeli a kari tartalmak megjelenését az elektronikus felületeken. Ezen a területen van még lehetőség továbblépésre, és a GDPR ránk vonatkozó rendeleteit figyelembe véve át szükséges tekinteni a honlapon megjelenő tartalmakat. A továbbiakban is törekedni kell az egységes kari arculat megtartására.

A Hallgatói Önkormányzat

A Kar viszonya a Hallgatói Önkormányzattal harmonikusnak nevezhető. Aktív szerepet vállalnak a különböző kari rendezvényeken. Eddig is reagáltunk és ezután is fogunk a hallgatói kezdeményezésekre. Számítunk rájuk az oktatói munka hallgatói véleményezésének a hallgatók felé történő

reklámozásában is, az abban rejlő visszajelzést fontosnak érezzük a minőségi oktatás fenntartásában.

A Kar képviselete

A Kar dékánja több egyetemi bizottságban, illetve intézményi programokon képviseli a kart. Ezen az eseményeken a feladata a kar javaslatainak, illetve véleményének a tolmácsolása. Ilyenkor az természetes, hogy egy közös intézményi vélemény, szabályzat, vagy ügyrend kialakításakor az egyes álláspontok módosítására szükség van, ugyanis az egyes karokon, illetve a központi egységeknél eredetileg megfogalmazott kívánalmak nem mindig illeszkednek a részlegesen eltérő érdekek miatt. A kompromisszumos megoldásra törekedni fogok, azonban természetesen lesznek olyan helyzetek, amikor a végső megállapodás nem egyformán tetszik mindegyik félnek; ez együtt jár a működéssel. Összességében a Természettudományi és az Informatikai Kar alapérdeke azonos a Szegedi Tudományegyetemével: a színvonalas oktatás, a kiváló tudományos munka, és sikeres pályázati aktivitás megvalósítása.

SWOT elemzés

	Oktatás	Kutatás	Egyéb feladatellátás
Erősségek	<ul style="list-style-type: none"> • Széles képzési kínálat • Magas színvonalú oktatás • Gyakorlatorientált képzések • Tehetséggondozás • Jelentős hozzáadott érték 	<ul style="list-style-type: none"> • Minősített kutató nagy száma • Magas színvonalú alapkutatás • Kiváló publikációs tevékenység • Pályázati aktivitás 	<ul style="list-style-type: none"> • Intézeti struktúra • Hatékony ügyrend • Beiskolázási programok • Hallgató véleményezési rendszer
Gyengeségek	<ul style="list-style-type: none"> • Angol nyelvű képzések • Tanárszakok • Elaprózódott kurzusszerkezet • Hallgatói lemorzsolódás mértéke 	<ul style="list-style-type: none"> • Műszerfejlesztés nehézségei • Dinamikus infrastruktúra hiánya • Alacsony dologi kiadás 	<ul style="list-style-type: none"> • Helyenként bonyodalmas egyetemi adminisztráció • Egységes honlapok hiánya
Lehetőségek	<ul style="list-style-type: none"> • Saját bevételek növelése • Angol nyelvű képzések fejlesztése • Infrastruktúra fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • Kutatási projektek növelése • Új kooperációk (ELI) • Innovációs tevékenység 	<ul style="list-style-type: none"> • Egycsatornás folyamatkezelés tökéletesítése • Intézetek szigorúbb felügyelete
Veszélyek	<ul style="list-style-type: none"> • Régió csökkenő népszerűsége • Természettudományos érdeklődés csökkenése • Indikátorok nem teljesülése 	<ul style="list-style-type: none"> • EU pályázati források jövője • Keresztfinanszírozások rendszere 	<ul style="list-style-type: none"> • Alacsony alapberek • Inflációs hatások

VEZETŐI ELKÉPZELÉSEK A GAZDÁLKODÁSRÓL

A Kar gazdasági helyzete

A Szegedi Tudományegyetem, mint felsőoktatási intézmény működését a 2021. évi IX. törvény (KEKVA tv.) alapján az Innovációs és Technológiai Minisztérium és a Szegedi Tudományegyetemért Alapítvány között létrejött Közfeladat-finanszírozási Szerződés határozza meg. A szerződéssel egyidőben megkötött Keretmegállapodás értelmében a szerződés 2027. január 31-ig terjedő időtartamra jött létre. A támogatás öt fő csoportra osztható: infrastruktúra (1,9 Mrd Ft), oktatás (29,6 Mrd Ft), kutatás (3,6 Mrd Ft), kiemelt ágazati célok (1,2 Mrd Ft) és egyéb (hallgatói juttatások, köznevelés, speciális programok, ...) (7,9 Mrd Ft). Az oktatás és kutatási támogatás, három-három részre tagozódik: az előbbi bázis, kiegészítő és teljesítmény-alapú alaptámogatásra, az utóbbi minőségi bázis-, kiegészítő minőségi és minőségi teljesítmény támogatásra. Az oktatási támogatáson belül a bázis és a kiegészítő alaptámogatás a hallgatói létszámhoz kapcsolódik, a bázisnál a korábbi önköltségnek megfelelő értékeken. Természettudomány képzési területen alapképzésen 500 eFt/félév, mesterképzésen 700 eFt/félév, a műszaki és az informatika képzési területeken ugyanez 325 eFt/félév és 500 eFt/félév, pedagógusképzésen 500 eFt/félév, míg doktori képzésen 487,5 eFt/félév. A kiegészítő is ilyen értékarányokon alapul, azonban a hozzájárulása fokozatosan csökken. Idéntől már csak negyedannyi lesz, mint a teljesítmény-alapú alaptámogatásé, amelynek az összege azonban már különböző indikátorok teljesítményének a függvénye. Ezen indikátorokban kiemelt szerep jut a hallgatói lemorzsolódásnak és a mintatanterv szerint vagy annál gyorsabban teljesítők arányának. Az egyetem az egyes támogatási formák kari szintű lebontásában azt az elvet követi, hogy az éves költségvetés elosztásában a teljesítményarányos oktatási és kutatási támogatás I. negyedévből pénzügyileg teljesítésre kerülő előleg összegének felosztása megegyezik a kiegészítő alaptámogatás és a minőségi bázistámogatás felosztási elvével. Ez eredményezte az elmúlt években a 6. táblázatban részletezett karra vonatkozó fő bevételi összegeket. A 2022. év volt az első teljes év a szerződés értelmében, ez látható is az összegek jelentős emelkedésében. A szerződés keretösszegei eredetileg egy nyugodt pár évet prognosztizáltak a költségvetés tervezéséhez, azonban 2022 második negyedévében bekövetkezett energiaár-robbanás és az azt követő rég nem látott magas infláció sokat rontott a helyzeten. Mindezekkel együtt ezen évek alatt

6. táblázat. A fenntartói támogatásból eredő költségvetés főszámainak alakulása a hallgatói előirányzat nélkül a 2021-2023. években (E Ft).

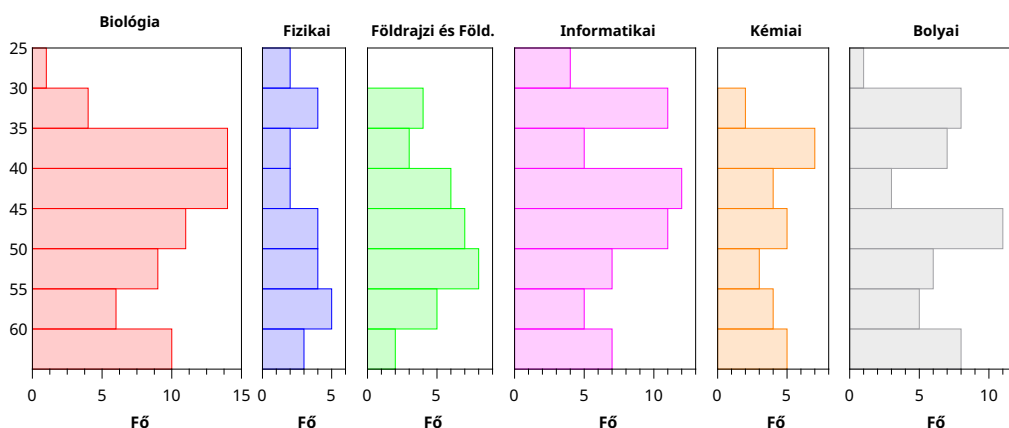
	2021	2022	2023
Bevétel:			
TKP	332 426	195 666	
Finanszírozási szerződés (EEM)	2 767 062	6 010 624	5 761 231
Stipendium Hungaricum	241 316	239 041	236 401
Központi kiadás:			
Létesítményüzemeltetés	289 439	513 648	520 923
Központban kezelt feladatok	532 989	1 184 977	1 269 876
Központi egységek	442 621	748 450	896 896
Egyensúlyi alap		84 985	
Felhasználható kari keret	2 075 755	3 913 271	3 309 937
<i>Személyi juttatás támogatásból</i>	<i>626 995</i>	<i>2 791 474</i>	<i>3 357 589</i>
<i>Saját bevétel (K+F+I)</i>	<i>996 580</i>	<i>1 525 010</i>	<i>1 024 009</i>

sikerült pozitív egyenleggel zárunk úgy, hogy belefért egy komoly bérfejlesztés is. A tavalyi évre viszont csökkent a bevételünk növekedő kiadásokkal, így nem jutott keret a kisebb fejlesztésekre 2022-vel ellentétben. A Kar hozzájárulása a létesítményüzemeltetéshez 521 M Ft, a központban kezelt feladatokhoz 1270 M Ft és a központi egységekhez 897 M Ft volt. Ezen költséget döntően a képzési támogatásból fedeztük. A 2024-es évre a szerződésben szereplő eredeti összegek jelentős mértékű valorizációja várható, viszont igen jelentősen nőttek az energiaárak, amelyre már nem várható kormányzati kompenzáció, ami tavaly például volt. A karunkon jelentősek a K+F+I tevékenységekből eredő tételek (a 6. táblázat utolsó sora a karon kezelt részét tartalmazza). Ezek felhasználását a szakmai vezetők koordinálták. Fontos megemlíteni, hogy 2021-ben a nullszaldós költségvetés tervezéséhez még elengedhetetlen volt a nem elhanyagolható mértékű bérmegosztás gyakorlata, ezért is volt ilyen alacsony a személyi juttatás abban az évben.

Négy éve szakítottunk azzal a gyakorlattal, hogy szigorúan az intézetekre bontsuk a költségvetés fenntartói és oktatási saját bevételeit. Arra törekedtünk, hogy az intézetek tudják fizetni a béreket. A bevétel és a kiadás irányszámait, igazítva az egyetemi elosztáshoz, bemutattuk azzal a céllal, hogy az arányokból az intézetvezetők lássák az oktatási bevételek alakulását. Az így számított bevételekből levontuk a Dékáni Hivatal által kezelt (tanulmányi, reprezentációs, PR) költségeket és a nagyobb kivitelezési és tervezési munkák lebonyolítási költségeit. A karunkon

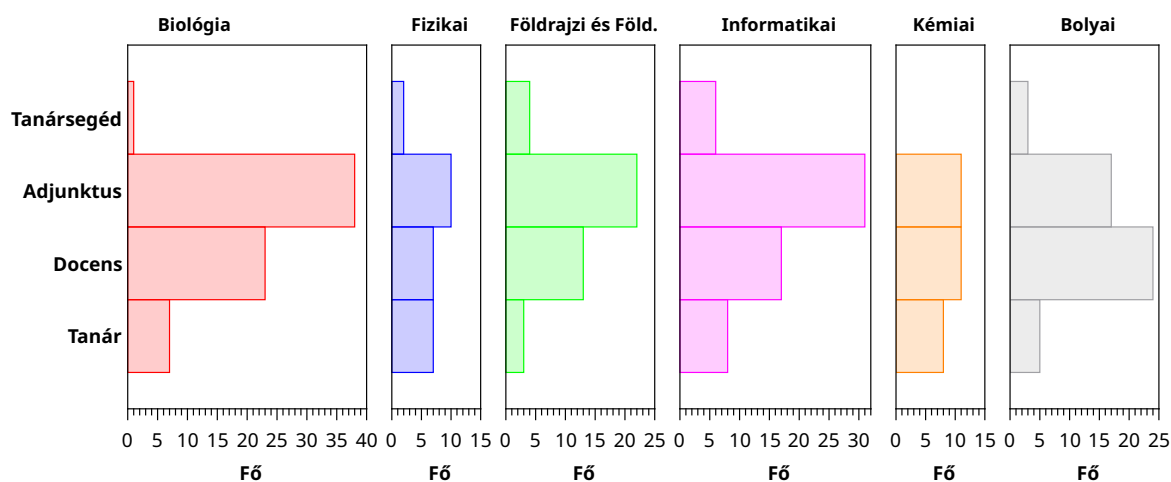
működő doktori iskolák csak az önköltséges képzés bevételeivel gazdálkodtak. Az arányosítás azonban nem volt mindenki számára egyértelmű, és többen úgy értelmezték ezt, hogy az egyik intézet támogatja a másikat. Nem ilyen egyszerű a helyzet. A 2023-as 5,7 Mrd Ft-os bevételből csak 4,3 Mrd Ft keletkezett az alaptámogatásból, és jövőre még sokkal kisebb lesz ez az arány, így a karon belüli elosztásnak a karok közötti elosztással történő párhuzamba állítása nem indokolt automatikusan.

Az oktatók életkorának intézeten belüli eloszlása (lásd az 5. ábrát) javult négy év alatt. A Biológia és a Bolyai Intézetben várható nagyobb mértékű nyugdíjazás a következő években. Az előbbiben vannak fiatalabb oktatók az utánpótlás szempontjából, utóbbiban nehezebbnek tűnik a szakmai utánpótlás megvalósítása, ez komoly figyelmet fog majd igényelni. A Földrajzi és Földtudományi Intézetben ugyanakkor más okoz nehézséget, kevesen fognak nyugdíjba menni, így magas az oktatószám a hallgatói létszámhoz. Ezért is lényeges a geoinformatika mesterszak és környezetmérnök szakok helyes kialakítása. Az Informatikai Intézet oktatói koreloszlása a hallgatói expanziót követi, de itt igény lenne több oktatóra, akiknek az alkalmazása nem egyszerű a mai világban, hiszen informatikáról van szó. A Fizikai és a Kémiai Intézet korfája egyenletesnek mondható, amely szerencsés a fenntartható fejlődés szempontjából.

5. ábra. Az intézetek oktatóinak koreloszlása.

Az intézetekben az oktatói beosztások többnyire egészséges eloszlást mutatnak (lásd a 6. ábrát). A Bolyai Intézetben kell figyelmet fordítani a megfelelő számú egyetemi tanári pozíció betöltésére. A Fizikai Intézetnek magas az oktatói létszáma a hallgatói létszámhoz viszonyítva, viszont itt több oktatói is csak részmunkaidős pozíciót tölt be. Gondos személyzeti politikára van itt is szükség a közeljövőben a fenntarthatóság érdekében.

6. ábra. Az intézetek oktatóinak eloszlása beosztás szerint.

A tervezett gazdálkodás elvei

A kari gazdálkodási elveket úgy kell lefektetni, hogy azok lehetővé tegyék az alaptevékenységünk zökkenőmentes teljesítését. Azaz biztosítani kell az oktatáshoz szükséges anyagi és dologi feltételeket és egyben olyan intézményi háttért kell kialakítani, amely elősegíti a sikeres kutató-fejlesztő munka elvégzését. A két fő tevékenységünk szakmai irányítása ugyan eltérő szinten történik, az előbbiért az intézetek a felelősek, az utóbbi pedig a különböző méretű kutatócsoportokhoz rendelhető, hatékonyabb azonban magasabb, kari szinten szervezni a gazdálkodás összehangolását és az ehhez tartozó szolgáltatásokat. A vállalati kutatás-fejlesztési és a különböző kutatási pályázati szerződések felett továbbra is elégséges a lazább kari felügyelet, ráadásul ezek egyre nagyobb hányada az IKIKK-be kerül, az oktatással kapcsolatos bevételek kezelésére ugyanakkor továbbra is szigorúbb kari irányítás szükséges, ezért ennek hatékonyabb megvalósításához az intézeti gazdálkodásnál maradna a nagyobb kari ellenőrzés. Ennek működtetéséhez a szorosabb együttműködés eddig megvolt a kari elnökségben az intézetvezetők között, ez továbbra is szükséges. Továbbra sem lesz szabad az előterjesztéseket az intézeti struktúrából kiemelve kari szinten egyesével kezelni. A kinevezések anyagi fedezete a kart terheli, ezért a kari elnökségben és tanácsban minden fontos információ rendelkezésére áll. Az oktatói kinevezéseknek illeszkedniük kell a kar által előzőleg jóváhagyott intézeti személyi fejlesztési tervhez, és ezt kari szinten az eljárás indítványozásánál is látni kell. Ezt az intézetek többsége már most saját belátása szerint így intézi, de maradt még olyan is, ahol szigorúbb kari ellenőrzés kell.

A tervezett intézkedések

Az intézkedések értelemszerűen két fő csoportba oszthatók: a bevételek és a kiadások felügyelete. Karunkon az oktatási bevételek döntő hányada a fenntartói szerződésből ered, így ennek nagyságának az ismerete létfontosságú a fejlődés kialakítása érdekében. Ebben a támogatásban a képzési és a teljesítmény alapú támogatás 2024-től már közel azonos nagyságrendűvé válik. Ebből következik, hogy az előző növelése érdekében az egyik legfontosabb feladatunk a természettudományos képzéseinknél a hallgatói létszám csökkenésének a megállítása, illetve a műszaki képzéseknél és a tanári szakoknál létszám növelése. Az informatikus képzésnél a jelenlegi infrastruktúránál a kapacitás közelében vagyunk. A hagyományos beiskolázási programjaink mellett azonban továbbra is fenn kell tartanunk a tehetséggondozó programjainkat, hiszen az új finanszírozási modell megköveteli az ütemes szakmai előrehaladást a már bent lévő hallgatóktól. A kiváló minőségű diákok felvétele ezt egyből megoldaná, de ismerve a középiskola képzésből kilépő diákok átlagos természettudásos ismeretét, jó ideig kell ehhez ösztönző programokat kitalálnunk. A karon ki kell hát építenünk azt a rendszert, amely az egyetemen belüli lemorzsolódást csökkenti és ösztönzi a mintatanterv szerinti haladást. A Kari Közkapcsolati Bizottság mellé egy új bizottságot fogunk létrehozni, amelynek ezen tevékenységek kari szintű összehangolása és támogatása lesz a feladata.

A Kar vezetőjének olyan kommunikációt kell folytatnia, amely szerint a Természettudományi és Informatikai Kar minden megtesz azért, hogy a Szegedi Tudományegyetem ne csak egy regionális felsőoktatási intézmény legyen, hanem minél jobb helyezéseket tudjon elérni a nemzetközi rangsorokban. A világban az alapkutatás nem termeli meg a kutatók bérék önmagában, így döntően egyetemekhez kapcsolódik az alapkutatás, ahol az oktatási bevételekből finanszírozzák a béreket szabályozott keretek között. A jelen finanszírozási szerződésben ezek a plusz bevételek a hallgatók előremeneteléhez lettek hangolva. Saját oktatási bevételeink növekedésére a magyar nyelvű önköltséges képzéseinkből nem számíthatunk. Fontosabbnak érzem az angol nyelvű képzéseink felfuttatását a Stipendium Hungaricum rendszeren túllépve, erre talán az informatika mellett a műszaki képzésterületen lesz esély. Egyetemünkön belül a természettudományos alapkursusok oktatásában tapasztalható párhuzamosságok megszüntetésével középtávon növekedhetne a karunk bevétele, azonban ezen kurzusok tipikusan az első félévekben vannak, a lemorzsolódásra itt is nagyon ügyelni kell.

Az intézetvezetők az elmúlt években elkészítették az intézetükre vonatkozó, a színvonalas ok-

tatói és kutatói munka fenntartásához szükséges, közép- és hosszútávú személyi fejlesztési terveket az állami támogatásunk, a saját bevételeink és a kutatási bevételeink ismeretében. Ezt ki kell egészíteniük a hallgatói előrehaladás fejlesztése irányába tervezett intézeti lépésekkel. Azoknál az intézeteknél, ahol nincs meg a gazdasági egyensúly, a tervnek továbbra is tartalmaznia kell egy ütemtervet, amely részletezi, hogy milyen javasolt lépésekkel érhető el az egyensúly. Az egyetemi oktatói munkakörben foglalkoztatottaknak tudományos alkotó tevékenységet, azaz kutatómunkát kell végezniük a foglalkoztatási követelményrendszer értelmében. Alaphelyzetben tehát elvárt mindenkitől, hogy különböző kutatási projektbe kapcsolódjon be. Intézeti szinten természetesen akadnak kis pályázati aktivitást mutató oktatók, nekik viszont ezt ellensúlyozva átlagosnál nagyobb oktatási terheléssel kell rendelkezniük és nagyon aktívan kell tevékenykedniük a hallgatói előrehaladást ösztönző programokban. Náluk az elvégzett munkát többek között a hallgatói visszajelzésekkel kell felmérni. Ne feledjük, az egyetemünk alaptevékenységeként elvárt a színvonalas oktatás és kutatás. Intézeteken belül meg kell találni a harmonikus együttműködést a két egyaránt fontos feladat között. Színvonalas oktatásban kinevelődött szakembergárda nélkül nincs sikeres kutatás, de nemzetközi szinten sikeres kutatócsoportok nélkül nehezen vonzhatók be a karunkba a régió tehetséges fiataljai. Az ilyen oktatás intenzív álláshelyeknek viszont szigorúan illeszkedniük kell a hallgatói létszámokhoz, illetve az intézeteknek törekedniük kell arra, hogy az alapozó tárgyakat a legjobb oktatóikkal hirdessék meg, mert talán ez csökkentheti legegyszerűbben a lemorzsolódást.

Az oktatói kinevezések kezdeményezését minden esetben csak az intézet személyi fejlesztési tervével összhangban lehetne elfogadni, amely igazolná, hogy a kinevezés igazodik a gazdasági lehetőségekhez. Egy nemzetközi szinten eredményes kutatómunkát folytató intézménytől elvárt, hogy vagy nemzetközi kapcsolatokkal rendelkező fiatalokkal pótolja a nyugdíjba vonuló oktatókat vagy az oktatásban sikeres, a minőségi támogatásért megszerzéséért sokat tevőkkel. Ennek érdekében az első csoportba csak olyan oktatói alkalmazások támogatását javaslom, ahol az illető legalább egy-két éves külföldi tapasztalattal (pl. posztdoktori alkalmazás, Ph.D.) rendelkezik a szokásos elvárások mellett. Fontos ugyanakkor, hogy az intézetek minden új alkalmazásnál figyeljenek az intézet aktuális korfájára, biztosítva ezzel a fenntartható fejlődést.

Úgy gondolom, hogy a felvázolt központosított személyzeti politika hosszú távon elősegíti az intézetek sikeres szereplését a nagy intézményi pályázatokban. Ennek koordinálásához javaslom,

hogy az intézetvezetők ugyancsak nevezzenek meg egy-két területet, mint kiemelt fontosságút, amelyek a kar közvetítésével megjelenhetnek az egyetem intézmény fejlesztési tervének minden-
kori aktualizálásakor. A nagyobb pályázatok önerejének előteremtéséhez lényeges a stratégiailag
kiemelt kutatási irányok ismerete.

A karunk képzéseinek többsége gyakorlatintenzív, ezért lényeges az oktatáshoz kapcsolódó
infrastruktúra fejlesztése. Sajnos az elmúlt négy évben nem tudtunk sikeresen előrelépni ezen a
téren. Épületeink közül az Irinyi és a Béke épület nem felel meg a XXI. század elvárásainknak,
ezek felújítására középtávon meg kell találnunk a forrást. A Földrajzi és Földtudományi Intézet
egy tömbben való kialakítása előrelépés, ezt mihamarabb be kell fejeznünk. Összességében ter-
mészetes célunk az oktatási és kutatási infrastruktúra fejlesztése, új munkahelyeket teremtve és
egyben hozzájárulhatna a magas színvonalú, sikeres oktatói és kutatói munkához.

Szeged, 2024. január 12.

Horváth Dezső
egyetemi tanár